

**Saistošo noteikumu Nr. ____ “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2023. gada 25. maija saistošajos noteikumos Nr. 9 “Par Tukuma novada pašvaldības pabalstiem””
paskaidrojuma raksts**

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	Pašvaldības likuma 4. panta pirmās daļas 9. punkts nosaka – <i>pašvaldības autonomā funkcija ir nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus</i>, un 5. panta trešā daļa nosaka – <i>pašvaldība brīvprātīgās iniciatīvas plāno un finansējumu to izpildei nodrošina, ja tas netraucē pašvaldības kompetencē esošo autonomo funkciju un deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildei.</i> Ik gadu pieaug sociālo pakalpojumu sniegšanas izmaksas, kā arī to sociālo pakalpojumu apjoms, kurus ir pienākums nodrošināt pašvaldībai. Sociālajai jomai plānotais pašvaldības budžets vairs nav pietiekams, lai nodrošinātu iedzīvotājiem tādas pašas iespējas saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus kā līdz šim, ja netiks gūti papildu finanšu līdzekļi minēto pasākumu nodrošināšanai. Pašvaldības prioritāte un pienākums ir autonomo funkciju izpilde. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamības pasliktināšana vai ierobežošana var radīt nelabvēlīgas sekas sabiedrībai kopumā. Lai to nepieļautu, ir nepieciešams pārskatīt pašvaldības prioritātes un pašvaldības sniegto atbalstu, kas noteikts kā pašvaldības brīvā iniciatīva konkrētām personu grupām un kopumā neietekmē iedzīvotāju labklājības līmeni, bet dod iespēju šiem pasākumiem paredzētos finanšu līdzekļus izmantot pašvaldību autonomo funkciju veikšanai. Izvērtējot iespējamus risinājumus un sociālā darba speciālistu ieteikumus, tiek piedāvāti šādi risinājumi: - samazināt personu grupu, kam ir tiesības saņemt pabalstu apaļajā dzīves jubilejā, nosakot, ka pabalstu apaļajās dzīves jubilejās ir tiesības saņemt personām, sākot ar 80 gadu jubileju. Pabalsta apaļajās dzīves jubilejās materiālā nozīme ir simboliska, pabalsts nav paredzēts kādu konkrētu izmaksu segšanai, tā mērķis ir godināt pašvaldības teritorijā dzīvojošos seniorus un izzināt viņu vajadzības, nepieciešamību pēc pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem. Novērots, ka personām, sasniedzot 75 gadu vecumu, ir mazāk sociālo problēmu nekā personām no 80 gadu vecuma. Dzīves kvalitāte un veselības kvalitāte kopumā arvien vairāk uzlabojas, palielinās arī vidējais dzīves ilgums, līdz ar to, samazinot personu loku, kurām ir tiesības uz pašvaldības pabalstu apaļajās dzīves jubilejās, netiks ietekmēts kopējais priekšstats par pašvaldībā dzīvojošo senioru sociālo situāciju; - pārtraukt izmaksāt pabalstu bērna ar invaliditāti aprūpei. Esošais pabalsta apmērs ir 100,00 <i>euro</i> gadā. Šāds materiāls atbalsts nedod ģimenei, kura aprūpē bērnu ar invaliditāti, būtisku pienesumu, lietderīgāk būtu saglabāt vai palielināt sociālo pakalpojumu pieejamību bērniem ar invaliditāti. Savlaicīga nepieciešamo sociālo pakalpojumu sniegšana bērniem ar invaliditāti ir mērķēts atbalsts, kas attīsta bērna

sociālās funkcionēšanas spējas, spēju dzīvot pēc iespējas neatkarīgu dzīvi un veicina bērnu ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā;

- pārtraukt izmaksāt pabalstu zobu protezēšanai un zobu protēžu labošanai. Pabalstu ir tiesības saņemt konkrētai personu grupai, nevērtējot viņu ienākumus. Līdz ar to pabalsts tiek sniegts ne tikai personām ar zemiem ienākumiem, bet arī personām ar salīdzinoši pietiekamiem ienākumiem, lai segtu zobu protezēšanas un protēžu labošanas izdevumus. Pašvaldības saistošajos noteikumos ir noteikts sociālais pabalsts zobārstniecības pakalpojumiem. Pabalstu ir tiesības saņemt personām, kas dzīvo māsaimniecībā, kurai piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas māsaimniecības statuss. Līdz ar to personas ar zemiem ienākumiem pašvaldības atbalstu zobu protezēšanai un zobu protēžu labošanai varēs turpināt saņemt veselības atbalsta veidā. Savukārt personas, kuru ienākumi ir vidēji un augsti, nav pakļautas riskam, ka finanšu trūkuma dēļ nespēs veikt zobu protezēšanu vai protēžu labošanu. Tādējādi minētais pabalsts vairāk vērtējams kā pašvaldības brīvās gribas žests, bet ne nepieciešamība.

Šādi pasākumi ir nepieciešami, lai primāri nodrošinātu pašvaldības autonomās funkcijas, pārvarētu finanšu grūtības, kuras rada gan pastāvošā inflācija, pakalpojumu cenu un sociālo pabalstu apmēru pieaugums, kā arī pašvaldībām izvirzīto obligāto prasību un pasākumu īstenošana. Stabilizējoties situācijai, kā arī ņemot vērā pašvaldības budžeta izpildes un ienākumu pozīcijas, ir jāvērtē nepieciešamība atjaunot minētos pašvaldības pabalstus.

Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 2. panta pirmā daļa nosaka – *publiska persona rīkojas ar saviem finanšu līdzekļiem un mantu likumīgi, tas ir, jebkura rīcība ar publiskas personas finanšu līdzekļiem un mantu atbilst ārējos normatīvajos aktos paredzētajiem mērķiem, kā arī normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai*. Tukuma novada sociālā dienesta specializētās darbnīcas nodrošina Tukuma novada iedzīvotājiem Tukuma pilsētā zupas virtuves pakalpojumu trīs reizes nedēļā laika periodā no 1. oktobra līdz 30. aprīlim. Specializēto darbnīcu nodarbības tiek finansētas no pašvaldības budžeta līdzekļiem. Nodarbību ietvaros tiek pagatavota zupa un veikta zupas izdale iedzīvotājiem, tādējādi tiek nodrošināta specializēto darbnīcu klientu nodarbinātībai nepieciešamo prasmju apguve, kas ir viens no specializēto darbnīcu pakalpojuma mērķiem, vienlaicīgi tiek sniegts atbalsts natūrā iedzīvotājiem, kuri ir nonākuši grūtībās. Lai izpildītu Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 2. panta pirmās daļas prasību (finanšu līdzekļu izlietojuma noteikšana ārējā normatīvā aktā), ir nepieciešams ietvert pašvaldības nodrošināto pasākumu – zupas virtuve – saistošajos noteikumos.

Ar saistošajiem noteikumiem paredzēts mainīt kārtību, kādā var saņemt pabalstu aizgādnim. Pabalsts noteikts kā konstanta summa 100,00 euro vienu reizi gadā. Praksē ir situācijas, kad aizgādņa pienākums pildīts nepilnu gadu, pat tikai pāris mēnešus gadā, bet pabalsta apmērs ir tāds pats kā aizgādņiem, kuri savu pienākumu pildījuši visa gada ietvaros. Ir situācijas, kad ir notikusi aizgādņa maiņa – nepilnu gadu viens, nepilnu gadu otrs – un saskaņā ar esošo redakciju pabalstu par visu gadu saņem katrs no viņiem. Lai novērstu šādas situācijas, pabalsts būtu aprēķināms proporcionāli tiem mēnešiem, kuros

	tiek pildīts aizgādņa pienākums. Nepieciešams mainīt esošo pabalsta pieprasīšanas un aprēķināšanas kārtību. Saistošajos noteikumos tiek noteikta personu grupa, kurai ir tiesības uz pašvaldības pabalstiem. Personu grupa noteikta, ņemot vērā Valsts sociālo pabalstu likumā noteikto personu grupu, tādējādi nodrošinot vienotu pieeju atbalsta sniegšanā. Vienlaicīgi nepieciešams labot saistošo noteikumu redakcijas stilistikas kļūdas, nemainot tiesību normu saturu.
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	Samazinot pašvaldības brīvās iniciatīvas pašvaldību autonomo funkciju nodrošināšanai, būtu iespējams novirzīt finanšu līdzekļus kopumā 34 000 euro gadā (13 000 euro 75 gadu jubilāru sveikšana, 8 000 euro pabalsts zobu protezēšanai un zobu protēžu labošanai, 13 000 euro pabalsts bērna ar invaliditāti aprūpei). Zupas virtuves nodrošināšana ietekmi uz budžetu nerada. Specializēto darbnīcu nodarbības tiek īstenotas pakalpojuma sniegšanas ietvaros, un šo nodarbību finansēšana jau ir ietverta pašvaldības budžetā. Papildu finansējums zupas virtuves nodrošināšanai nav nepieciešams, zupas virtuves pakalpojums tiek sniegts pašvaldības budžetā šim mērķim paredzēto finanšu līdzekļu apjomā. Mainot aprēķināšanas un piešķiršanas kārtību aizgādņa pabalstam, ietekme uz budžetu nav būtiska, budžeta samazinājums aptuveni 5500 euro gadā (2026. gada budžets 500,00 euro, jo par kārtējo gadu saņems tikai tie, kas aizgādņa pienākumu pilda nepilnu gadu. Pārējie par 2026. gadu varēs pieprasīt tikai 2027. gadā, būs nepieciešams 6000,00 euro). Nosacījums par personu grupu, kurai ir tiesības uz pašvaldības pabalstiem, ietekmi uz budžetu nerada.
3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	Saistošie noteikumi ietekmi nerada.
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	Nav nepieciešamas jaunas administratīvās procedūras, izmaksu nav.
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	Pašvaldības pabalstu administrēšanas un izmaksu apjoma samazinājums neietekmēs pašvaldības funkcijas un cilvēkresursus, jo samazinājums attiecībā uz kopējo veicamo darba apjomu ir salīdzinoši mazs. Zupas virtuve tiek nodrošināta specializēto darbnīcu nodarbību ietvaros. Specializēto darbnīcu pakalpojums tiek nodrošināts jau šobrīd, tā nav jauna funkcija, līdz ar to papildu cilvēkresursi nav nepieciešami.
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	Izpildes nodrošināšanai nav nepieciešams veikt administratīvas procedūras, papildu resursi nav nepieciešami.

7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Saistošo noteikumu ieviešana neradīs papildu prasības un izmaksas. To ieviešana ļaus sekmīgāk pašvaldībai īstenot autonomo funkciju izpildi, racionālāk un lietderīgāk izmantot pašvaldības finanšu līdzekļus.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	Saistošo noteikumu projekts ar Sociālo un veselības jautājumu komitejas 2025. gada 13. novembra lēmumu Nr. TND/1-7.1/25/9 (prot. Nr. 11, 9. §) nodots sabiedrības viedokļa noskaidrošanai, publicējot Tukuma novada pašvaldības tīmekļvietnē www.tukums.lv . Viedokļa izteikšanas termiņš noteikts divas nedēļas no publikācijas dienas.

Komitejas priekšsēdētāja

(personiskais paraksts)

Inga Priede

SAISTOŠIE NOTEIKUMI
Tukumā

2025. gada __. decembrī

Nr. __
(prot. Nr. __, __. §)

**Par grozījumiem Tukuma novada domes 2023. gada 25. maija saistošajos noteikumos Nr. 9
“Par Tukuma novada pašvaldības pabalstiem”**

Izdoti saskaņā ar Pašvaldību
likuma 44. panta otro daļu

Izdarīt Tukuma novada domes 2023. gada 25. maija saistošajos noteikumos Nr. 9 “Par Tukuma novada pašvaldības pabalstiem” šādus grozījumus:

1. svītrot 2.2. un 2.7. apakšpunktu,
2. papildināt ar 2.12. apakšpunktu šādā redakcijā:
“2.12. zupas virtuve”,
3. svītrot III. nodaļu “Pabalsts bērna ar invaliditāti aprūpei”,
4. izteikt 13. un 14. punktu šādā redakcijā:

“13. Pabalsta aizgādnim mērķis ir finansiāli atbalstīt aizgādņus aizgādņa pienākumu pildīšanā. Pabalstu aizgādnim ir tiesības saņemt Latvijas Republikā dzīvojošam Tukuma novada bāriņtiesas ieceltam aizgādnim, kura aizgādņībā ir vai iepriekšējā gadā bija vismaz viena persona, kam ar tiesas spriedumu ir noteikta ierobežota rīcībspēja.

14. Pabalsta aizgādnim apmēru aprēķina un piešķir par iepriekšējo kalendāro gadu, izņemot, ja Tukuma novada bāriņtiesa ir pieņēmusi lēmumu par aizgādņa atcelšanu, vai arī, ja aizgādņībā esošā persona ir mirusi. Pabalsta apmērs ir līdz 100,00 *euro* gadā par vienu aizgādībā esošu personu, ja lēmumu par šīs personas aizgādņa iecelšanu ir pieņēmusi Tukuma novada bāriņtiesa. Pabalsta apmēru aprēķina proporcionāli mēnešu skaitam (ieskaitot arī nepilnos mēnešus), kuros aizgādņis ir veicis aizgādņa pienākumus.”,

5. svītrot 21. punktā tekstu “ne vēlāk kā līdz kāzu jubilejas dienai”,
6. svītrot 23. punktā skaitli “75”,
7. svītrot 24.1. apakšpunktu,
8. svītrot VIII. nodaļu “Pabalsts zobu protezēšanas pakalpojumiem”,
9. papildināt ar XII.¹ nodaļu “Zupas virtuve” šādā redakcijā:

“XII.¹ Zupas virtuve

60.¹ Pašvaldība nodrošina zupas virtuves pakalpojumu Tukuma pilsētā trīs reizes nedēļā (pirmdienās, trešdienās un piektdienās) no 1. oktobra līdz 30. aprīlim, pašvaldības budžetā šim mērķim paredzēto finanšu līdzekļu apjomā.

60.² Zupas virtuvi nodrošina Tukuma novada sociālā dienesta specializētās darbnīcas “Melnezers”, specializēto darbnīcu nodarbību ietvaros, iesaistot specializēto darbnīcu klientus, tādējādi veicinot šo klientu darbspējas, nodarbinātībai nepieciešamo prasmju apguvi, kā arī attīstot klientu sociālās un funkcionēšanas spējas, vienlaicīgi sniedzot atbalstu natūrā iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem.”,

10. papildināt ar 65. un 66. punktu šādā redakcijā:

“65. Saistošajos noteikumos noteikto pabalstu aizgādnim par 2025. gadu var saņemt aizgādņi, kuriem minētajā gadā nav piešķirts un izmaksāts aizgādņa pabalsts par attiecīgo aizgādībā esošo personu.

66. Saistošajos noteikumos noteikto pašvaldības atbalstu tiesības saņemt Latvijas pilsoņiem, nepilsoņiem, ārzemniekiem un bezvalstniekiem, kuriem piešķirts personas kods, kuru statuss Fizisko personu reģistrā ir aktīvs un kuri vismaz vienu gadu pastāvīgi dzīvo Tukuma novada pašvaldības administratīvajā teritorijā. Minētajām personām ir tiesības uz valsts sociālajiem pabalstiem par bērnu, kuram piešķirts personas kods, kura statuss Fizisko personu reģistrā ir aktīvs un kurš pastāvīgi dzīvo Latvijas teritorijā.”

Komitejas priekšsēdētāja

(personiskais paraksts)

Inga Priede

Viedokļa iesniegšana

Aicinām viedokļus par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2023. gada 25. maija saistošajos noteikumos Nr. 9 “Par Tukuma novada pašvaldības pabalstiem”” projektu iesniegt līdz 2025. gada 3. decembra plkst. 17.00, nosūtot tos uz e-pasta adresi saistosie@tukums.lv ar norādi “SN – pašvaldības pabalsti”. Pēc norādītā termiņa saņemtie viedokļi netiks izskatīti!

Nosūtot viedokli, papildus saistošo noteikumu nosaukumam, par kuru viedoklis tiek izteikts, fiziska persona norāda savu vārdu, uzvārdu, deklarēto dzīvesvietu, faktisko dzīvesvietu (ja tā atšķiras no deklarētās), bet juridiska persona norāda nosaukumu, reģistrācijas numuru, juridisko adresi, likumisko pārstāvi.

Viedoklis, kura iesniedzējs nav identificējams, kura saturs nav attiecināms uz konkrēto saistošo noteikumu projekta tekstu vai nav saprotams, par kuru saistošo noteikumu projektu tas izteikts, vai viedoklis, kura saturs ir objektīvi nesaprotams vai aizskarošs, netiek ņemts vērā.

Saņemtie viedokļi par saistošo noteikumu projektu tiek apkopoti un atspoguļoti saistošo noteikumu projekta paskaidrojuma rakstā, norādot vērā ņemtus viedokļus, vērā neņemtos viedokļus un pamatojumu.